

[Cancerformer](#)

Ögonmelanom är cancer i ögat. Oftast behandlas sjukdomen med strålning. Det är ovanligt att ögat behöver opereras bort.

Ögonmelanom är en ovanlig sjukdom. Det finns flera former av ögonmelanom. Den här texten handlar om så kallat uvealt melanom.

Ögonmelanom innebär att det har uppstått cancer i en typ av celler som kallas melanocyter. Melanocyter finns bland annat i huden och i ögonen.

[Läs mer om hur cancer uppstår.](#)

Ögonmelanom är en ovanlig sjukdom. Cirka 100 personer får diagnosen varje år i Sverige. De flesta som får sjukdomen är äldre än 50 år.

Det är inte känt varför man får ögonmelanom. Till skillnad mot [hudmelanom](#) så beror uvealt melanom inte på för mycket solande.

Ögonmelanom sprider sig nästan aldrig till det andra ögat. Men sjukdomen kan sprida sig till andra delar av kroppen.

Ögonmelanom kallas uvealt melanom om sjukdomen börjar i uvea. Uvea är samma sak som druvhinnan. Druvhinnan består av regnbågshinnan som också kallas iris, och av ciliarkroppen och åderhinnan.

Symtomen kan vara otydliga. En del har inga symtom. Då kan det vara en ögonundersökning av någon annan anledning som gör att sjukdomen upptäcks.

En del har ett eller flera av de här symtomen:

- Du kan se ljusblixtar i ytterkanten av synfältet.
- Du kan uppleva att ditt synfält blir mindre. Till exempel kan du se en tät skugga som skymmer en del av synfältet.
- Synskärpan kan bli suddig och raka föremål kan se böjda ut.

Det brukar inte göra ont i ögat.

Besvären kan ha andra orsaker än cancer, till exempel [näthinneavlossning](#).

Kontakta en [vårdcentral](#) eller en [jouröppen mottagning](#) så snart det går om du ser blixtar i utkanten av synfältet. Du kan även kontakta en ögonmottagning. Du behöver inte söka vård någon annanstans om det är stängt. Vänta tills den jouröppna mottagningen eller vårdcentralen öppnar.

Kontakta genast en [vårdcentral](#) eller en [jouröppen mottagning](#) om du ser en gråaktig eller mörk skugga i utkanten av synfältet. Om det inte går eller är stängt, sök vård på en akutmottagning.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Om en läkare bedömer att dina symtom kan bero på ögonmelanom får du en [remiss](#) till en ögonmottagning. Där blir du undersökt igen. Det tar ungefär en timme. Hela besöket tar två till tre timmar.

Här kan du läsa mer om [olika ögonundersökningar](#).

Innan undersökningen får du droppar i ögat, eller i båda ögonen. Det vidgar pupillen. Pupillen är ett hål och när det görs större kan läkaren lättare se in i ögat.

Undersökningen gör inte ont, men kan kännas ansträngande eftersom läkaren använder ett starkt ljus när hen undersöker ögonen.

Du kan se suddigt efteråt och ögonen kan vara känsliga för ljus under några timmar efter undersökningen. Undvik att köra bil eller något annat fordon så länge synen är nedsatt. Skydda ögonen mot ljus genom att till exempel använda solglasögon eller hatt.

En del som har ögonmelanom behöver också bli undersökta för att ta reda på om sjukdomen har spridit sig. Det beror på hur melanomet ser ut. Man kan till exempel behöva få levern [undersökt med ultraljud](#).

Behandlingen beror på hur stor cancertumören är, var den har uppstått och om den har spridit sig.

Den vanligaste behandlingen är strålning med en strålplatta på ögat. Du får komma till S:t Eriks ögonsjukhus i Solna för att få behandlingen.

Personalen på ögonmottagningen ger dig information i god tid om hur du behöver förbereda dig inför operationen.

Samma dag som operationen får du en [venkateter i handen eller armen](#) som du kan få läkemedel och dropp genom. Du kan få lugnande läkemedel om du vill.

[Först sövs du](#). Sedan syr läkaren fast strålplattan på ögat. Operationen tar cirka en och en halv timme.

Strålplattan sänder ut strålning mot cancertumören för att den ska sjunka ihop och skrupna. Även en del av ögat runt omkring cancertumören behandlas.

Det varierar hur lång tid man behöver ha strålplattan i ögat. Det kan vara från några dagar upp till en vecka. Du är inlagd och behöver vistas i ditt rum på sjukhuset under behandlingstiden. Men på rummet kan du vara uppe och röra på dig som vanligt.

Strålplattan opereras bort när behandlingen är klar. Den operationen tar cirka en kvart.

Det kan skava under tiden som du behandlas och några veckor efteråt men det brukar inte göra ont.

Efter behandlingen kan ögat bli rött, irriterat och synen kan förändras.

En del behöver också få behandling med laser i ögat. Då får man det samtidigt som strålplattan sätts in, eller vid ett senare tillfälle.

Efter att strålplattan har tagits bort behöver du ta ögondroppar. Det är bland annat för att minska inflammationen i ögat som kan uppstå vid en strålbehandling.

Hur länge du behöver vara sjukskriven beror på vad du har för slags arbete. Kontorsarbete direkt efter behandlingen är inte skadligt, men det kan vara ansträngande om synen är påverkad.

De flesta blir sjukskrivna cirka två veckor efter behandlingen.

Läs mer om [sjukskrivning och rehabilitering](#).

En del behöver få ögat bortopererat. Det kan vara för att cancertumören är för stor, eller för att den sitter så att det inte är möjligt att behandla med strålplatta.

En tid före operationen kan du behöva ändra hur du tar dina läkemedel. Du får mer information från mottagningen.

Du får en [venkateter i handen eller armen](#) som du kan få läkemedel och dropp genom. Du kan få lugnande läkemedel om du vill.

[Först sövs du](#). Sedan tar läkaren tar bort ögat. Operationen tar ungefär en och en halv timme.

Du kan få åka hem samma dag som operationen, eller också behöver du stanna kvar en natt på sjukhuset. Det är olika beroende på hur du mår och vilket sjukhus du opereras på.

Det första dygnet får du extra smärtstillande läkemedel, men sedan brukar det räcka att använda vanliga receptfria läkemedel [om du har ont](#).

Förbandet över ögonhålan får du hjälp att ta bort efter två till fyra dagar. Du har också en så kallad conformer i ögonhålan. Det är en plastbricka med små hål. Den gör så att en ögonprotes kan sitta bra.

Du får kortison och antibiotika som du ska droppa i ögonhålan i några veckor.

Du kan behöva vänta sex månader efter att ögat har tagits bort innan du får köra bil igen. Det beror på hur mycket eller lite du såg med ögat före operationen.

Det är olika hur länge man behöver vara sjukskriven efter en operation för att ta bort ögat.

Om du arbetar på kontor räcker det med en kortare period av sjukskrivning.

Du kan behöva vara sjukskriven längre om du har arbetsuppgifter där det är viktigt att kunna bedöma avstånd. Det är olika hur man reagerar på att bli av med förmågan att bedöma avstånd.

De flesta blir sjukskrivna mellan två och fyra veckor.

Ögonprotesen görs så att den liknar ditt andra öga.

Ungefär fyra veckor efter operationen får du träffa en specialist som hjälper dig att prova ut en ögonprotes.

Det gör inte ont att ha protes men kan kännas ovanligt i början.

Du får lära dig hur du sköter om protesen.

De flesta som har ögonprotes kan leva på samma sätt som innan operationen. Det beror på hur du ser med ditt andra öga.

Protesen kan vara gjord av glas eller plast. Det innebär några olika skillnader.

- En glasprotes brukar man få vid första besöket hos specialisten.
- En glasprotes är lättare än en plastprotes.
- En glasprotes behöver bytas ut efter två till tre år.
- En plastprotes tar en vecka eller några veckor att tillverka. Du kan behöva komma flera gånger för att prova ut den.
- En plastprotes är tåligare än en glasprotes.
- En plastprotes håller fyra till fem år, och ibland längre.

Sjukdomen kan komma tillbaka, ibland flera år efter behandlingen. Därför behöver du komma på uppföljningar livet ut. Då blir du undersökt, och kan få mer behandling om det behövs.

Det går inte att bli av med sjukdomen om den har spridit sig och bildat [metastaser](#), som också kallas dottertumörer. Då får du behandling som bromsar sjukdomen.

Du kan behöva bli opererad och få behandling med olika slags läkemedel. Det kan vara cytostatika eller så kallad målinriktad behandling.

Det finns också en speciell behandling då du får höga doser av cytostatika i levern. Behandlingen påverkar inte andra organ i kroppen.

Här kan du läsa mer om [behandling med cytostatika](#).

Ibland går det inte att bromsa sjukdomen. Då får man behandling för att lindra olika besvär. Det kallas [palliativ vård](#).

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du [förstå informationen](#) som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och [hur länge du kan behöva vänta på vård](#).

Du har möjlighet att [få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska](#). Du har också [möjlighet att få hjälp av en tolk om du till exempel har en hörselnedsättning](#).

Du kan få en [ny medicinsk bedömning](#) av en annan läkare, om du har en livshotande eller särskilt allvarlig sjukdom. Att få en annan läkares bedömning kan hjälpa dig om du exempelvis är osäker på vilken vård eller behandling som är bäst för dig.

Det finns många olika sätt att reagera på [att få ett cancerbesked](#). Det är vanligt att behöva mycket tid för att tala med sin läkare och annan vårdpersonal om vad beskedet innebär. Låt gärna en närstående följa med dig, om det är möjligt.

Prata med vårdpersonalen eller sjukhusets kurator om du känner dig orolig eller har frågor.

Du kan också kontakta till exempel Cancerrådgivningen eller Cancerfonden.

[Här hittar du kontaktuppgifter och kan läsa mer om hur du kan få råd och stöd vid cancer.](#)

För många känns det lättare när behandlingen väl har börjat och de vet vad som ska hända.

Barn har rätt att få information och stöd utifrån sitt eget behov om en närstående är sjuk.

Ofta är det bra att göra barn så delaktiga som möjligt, oavsett deras ålder. Det betyder inte att du måste berätta allt.

Du kan läsa mer i texten [Att prata med barn när en närstående är allvarligt sjuk](#).

Det kan kännas svårt [att vara närstående](#) till någon som är allvarligt sjuk. Om du har människor i din närhet kan de vara ett stöd.

Du kan också prata med sjukhusets kurator om du är närstående och behöver stöd.

Senast uppdaterad:

2024-03-13

Redaktör:

Susanna Schultz, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Maria Fili, ögoncancerläkare, S:t Eriks ögonsjukhus, Solna

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

Fotograf:

Jenny Hallström, 1177.se, nationella redaktionen

Sjuksköterskan Sanna Wärn berättar vilka råd hon och hennes kolleger brukar ge till närstående vid cancer.

Medveten närvaro är en metod som kan användas för att hantera bland annat stress, oro och smärta. Metoden går ut på att du fokuserar på nuet med hjälp av dina sinnen och din andning.

Du kan till exempel förnya recept och boka, omboka eller avboka tider. Olika mottagningar erbjuder olika tjänster.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).